

Т. І. Крупеньова,*канд. філол. наук, доц.**ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
доцент кафедри української філології і МНФД*

ОСОБЛИВОСТІ ОНОМАСТИКОНУ ТВОРІВ БРАТІВ КАПРАНОВИХ

У статті проаналізовано особливості функціонування і стилістичну роль онімів у науково-фантастичних творах Братів Капранових, висвітлено роль власних назв у побудові художнього твору. Зазначено, що вони є органічним складником ідіостилію письменників, одним із вагомих засобів створення образу та поглибленого розуміння концепції художнього твору.

Ключові слова: власна назва, міфонім, міфокосмонім, антропонім, ономастичний простір.

Дослідження онімів є важливим напрямом сучасного мовознавства. Питання онімії художніх творів та її ролі в тексті, співвідношення поетичного і реального антропонімікону досліджували С. І. Зінін, В. Н. Михайлов, О. І. Фонякова, процеси номінації – М. Е. Рут, А. В. Суперанська, поетику власних імен – В. М. Калінкін, Е. Б. Магазаник, В. А. Кухаренко, Л. М. Щетінін, конотації онімів – Є. С. Отін, питання стилістики антропонімів у художній мові – Ю. О. Карпенко, В. А. Никонов, М. К. Фролов та інші. Засновниками науково-фантастичної літератури в Україні можна вважати В. Винниченка та Ю. Смолича, а серед сучасних фантастів фігурують імена О. Авраменка, О. Бердника, В. Бережного, О. Тесленка та інші. Проте досі відсутній опис онімів у структурно-функціональному аспекті на матеріалі сучасних літературних творів, зокрема науково-фантастичних творів Братів Капранових. Проблема виділення онімів сучасної літератури, їх глибоке смислове навантаження потребує детальнішого вивчення, тому тему нашого дослідження вважаємо **актуальною**.

Українських постмодерністів Братів Капранових (близнюків Дмитра і Віталія) сучасний читач знає як авторів таких кітчевих творів, як «Приворотне зілля», «Розмір має значення», «Кобзар-2000», «Щоденник моєї секретарки». Менш відомі дорослому читачеві їх твори для дітей, зокрема збірка пригодницьких оповідань «Зоряний вуйко». В анотації письменники зауважують, що у «цій книзі багато варіантів майбутнього, але найцікавішою виявиться незвичайна, магічна версія сьогодення» [3, с. 2]. Письменники використовують цікаві та захоплюючі сюжети, інколи це власні спостереження та щоденникові записи, користуються доступною для розуміння мовою, але в той же час їх твори є невичерпним джерелом дослідження в галузі фольклору і не тільки.

Мета нашого дослідження – здійснення функціонально-стилістичного аналізу онімів у постмодерній літературі Братів Капранових.

Об'єктом дослідження є художнє мовлення творів Братів Капранових, **предметом** – різноманітні типи онімних компонентів, що створюють певний ономастичний простір творів. **Матеріалом** дослідження було обрано роман «Приворотне зілля» [2] та збірка оповідань «Зоряний вуйко» [3].

У своїх творах Брати Капранови використовують оніми різних класів, однак більшу кількість займають міфоніми та космоніми.

У системі мовних засобів, побудованій на національно-культурній традиції, значне місце відводиться міфологічним номінаціям. Міфонімія формує специфічний комплекс номінаційного простору мови, актуалізуючи ідіоетнічний потенціал духовної культури. У лінгвістиці міфонім розглядається в межах ономастичного простору (Н. Колесник, В. Вересаєв, Н. Подольська) або як апелятивна назва об'єкта міфологічної свідомості (І. Желізняк, В. Гуторов). Сучасна наукова думка в галузі пізнання міфологічного досліджує номінації, які семантично пов'язані з концептами міфобуття.

У романі Братів Капранових «Приворотне зілля» на перший план виступає міфологема *відьми*, яку використовують для називання всіх осіб жіночої статі (*Леся, Тетяна, баба Кабачиха, Палажка-парторгова жінка*). В основному, це жінки, які продали душу чорту, так говорять автори на початку роману: *«І про цю історію, зрозуміло, довідалася, та й каже своєму жениху – це, каже, не просто так, бо та парторгова донька у нас на всю округу головна відьма»* [2, с. 14]. У творі використовуються синоніми до загального значення «відьма» – *паразитка, проститутка, сука, чортові слуги*. Баба Кабачиха вступаючи в суперечку з Миколою Пилиповичем криво захищає відьом: *«А відьми церков не руйнують. Вони до служби ходять. Відьма хреста не боїться, а не любить його. Та й те тільки вночі, коли сама сили набирає. Бо хрест і молитва призначені для того, щоб приспати людину. Як оця коліскова. А відьма тому так і називається, бо не хоче забувати. Відає вона»* [2, с. 88]. Письменники використовують топонім «українська відьма», акцентуючи фольклорні джерела і послуговуючись образами та алюзіями як народної творчості, так і Г. Квітки-Основ'яненка та М. В. Гоголя. Своє завдання – полювання на відьом два співробітники органів безпеки здійснювали під прикриттям науковців з Інституту фольклору та етнографії. Маючи уривчасті знання у цих галузях науки, вони щоразу натикаються на скептичне до них ставлення селян, які звикли звертатися як до лікарів, так і до нетрадиційної медицини, що була у «відьомській» компетенції. Комізм ситуації автори розкривають і в тому, що про відьом ведуть бесіду офіцери спецслужби і колишній парторг. Вони по-своєму інтерпретують і фільм «Вій» за Гоголівською повістю. Підпилі чоловіки бесідує про інтерес відьом до чоловічої статі: *«...відьми в цьому смислі геть невгамовні, їм все мало, скільки б чоловік не старався. Вони чоловіків приворожують, а тоді тягнуть за собою на шабаш, і там уже всім кодом...»* [3, с. 39]. І партог переповідає гостям із Києва про бувальщину, яка трапилася із молодим священиком, у якого закохалася дочка тодішнього парторга. Йшлося про зваблення новоявленого клірика цією донькою, що таки була відьмою, щось на кшталт героїні Гоголевого твору. А от у бесіді під наливочку зі священиком дізнався майор спецслужб про те, що мав би вчитати у книгах фольклористів та етнографів. Ніби за В. Гнатюком чи за Б. Грінченком священик наставляє: *«Щоб побачити відьму, треба цей кілочок заховати до Великодня [...] А як будуть виходити жінки з церкви, стати у дверях і кілочок з рукава виставити. То як буде іти відьма, у неї язик буде висунутий!»* [3, с. 94]. Щодо змалювання Братами Капрановими відьом, то можна погодитися із думкою дослідниці Д. В. Лук'яненко, що автори «створюють невеличкий карнавал, що в цілому є іронічним змалюванням сучасних залежностей лише умовно вільних людей» [6, с. 212]. Водночас Капранови милуються красою, талантами та енергетикою українських жінок, які хоч іноді і називають під час сварок одна одну відьмою [3, с. 44], але й «відають» про життя немало. Йдеться про таких героїнь, як *Марія, Наталка, Леся*, дружина священика. Всі вони – неординарні особистості, красуні і розумниці – змогли як по нотах розіграти чужинців, які не мали до них ніякої поваги.

У романі функціонують міфозооніми *заєць, кажан, цап, жаба*: «*Кажуть, що заєць – то чортова тварина. Попереду завжди біжить заєць, а позаду – чорт*» [2, с. 25]. Міфозоонім *заєць* набуває вторинної номінації «той, що близький до чорта» [5, с. 120]. За міфологічними уявленнями різних народів світу, кажан – далекий нащадок первісного дракона, «дракон у мініатюрі», тож у країнах із розвинутим культом змія, дракона, крокодила, як-то в Японії та Китаї, він символізує щастя й успіх. В українській духовній культурі, де здавна вшановується змієборство, до міфозооніма кажана, виробилося негативне ставлення, а подекуди його і взагалі ототожнили з нечистою силою: «*Кістки в глечичку були дрібні, наче й справді з якоїсь маленької тварини*» [2, с. 5]. Тетяна навчає Петра, як за допомогою грабельок зроблених з кісток кажана можна присушити (притягнути) до себе людину. Міфозоонім *цап* виступає в романі атрибутом персоніфікованого розпусництва. Дійсно під час нічного шабаша на який потрапив Петро з'являється і цап: «*А перед ним стояв чорний-чорнісінський цап і, задумливо схиливши голову, дивився на застиглого під кущем чоловіка. Звичайний собі сільський цап. Петро вилаявся та звівся на ноги*» [2, с. 103]. Але як виявилось, цей цап не був звичайним, адже наступав на Петра і був досить рішучим, що Петрові довелось тікати в кущі. Проте в міфах збережено й інше уявлення: цап ні на що не здатний, із нього нема ніякої користі – тобто виринає уже фразеологічне значення цього міфозооніма («як з цапа молока»). У чаклунстві *жаба* символізує відьму і удачу. Найчастіше на жаб перетворюються відьми. У вигляді жаби вони потрапляють до хліва і ссуть молоко з корів. На жабу може перекидатися водяника. У жаб'ячій подобі може стрибати по хаті домовик.

У романі зустрічаємо міфоніми *нечиста сила, злі духи, нечистий, чорти, біси*. Найбільш спеціалізованим персонажем нижчої міфології є *чорт*: «за забобонними уявленнями – надприродна істота, що втілює в собі зло і має вигляд темношкірої людини з козячими ногами, хвостом і ріжками; злий дух, нечиста сила, біс, диявол, сатана» [1, с. 55]. На позначення пандемоніологічних істот міфологічного світогляду вживаються номінації нечистиків, семантична структура яких маркує меліоративну (з актуалізацією відчуття жалю, співчуття: *бісенята, чортенята*) або пейоративну (вираження зневаги: *чортяка, відьмище*) емотивну оцінність. Із записів однієї героїні роману Приходько Тетяни, що з села Зелене дізнаємось про позитивні якості чорта: «*На Купала треба накосити трави косою навпаки і скласти копу, а на Різдво розрити. Звідти вилізуть чорти і дадуть все, що попросиш*» [2, с. 25]. Інколи сему *чорт* вживають на позначення лайки, для вираження великого роздратування, досади: «*Невиспаний Петро сумно крокував до пошти. І якого чорта в таку рань? Наче втече та поштарка*» [2, с. 21], «*Чорт побери! – вилаявся він*» [2, с. 38]. Дещо дивним виявляється, коли священнослужителі вдаються до гріховних діянь, вірять в якісь надприродні сили і забобони, так і тут ми спостерігаємо те, що парторг грає в карти разом з майором Миколою Пилиповичем: «*А ви що ж, з напарником своїм хіба не тренуєтесь? – хитренько запитав парторг і одразу сім на хресті*» [2, с. 40]. Число сім у слов'янських звичаях є символом удачі, з давніх язичницьких часів вважалося чародійним, чарівним, що має особливий, таємничий зміст, особливу, таємничу силу, тому його і любили вживати. Про містичну, чарівну силу числа *сім* уже давно забули, але в мові залишився слід від цих старих вірувань і уявлень.

Система психокомплексів міфологічного тексту пов'язана із законом партиципації – причетності людини як мікрокосму до природи як макрокосму. У контексті роману цей тип міфологічних значень репрезентується семантичною моделлю: природа як магічний об'єкт: *запашний вовкун, трава-оман, чарівний відьомський тирлич, хміль сухий*. На нашу думку, назва *запашний вовкун* утворилася від

назви напівфантастичної істоти «вовкун» (вовкулака). *Трава-оман* (дивосил, дев'ясил, оман високий, дикий соняшник, болячковий корінь, велике зілля, старий хліб, старівник) – видове визначення дане в честь імені Олени – дочки Зевса, із сліз якої виросла рослина. У «Лічєбній книзі» XVIII ст. про траву-оман говориться як про ефективний засіб від корости. Освяченим у храмі листям омани посипали хату та обійстя, щоб уберегтися від усякого зла. Зберігся переказ про тирлич-траву, як рослину, яка зростає на Лисій горі понад Дніпром в Києві. Ця трава дає змогу до перевтілення. З тирлича виготовляється відвар, яким перевертні натиралися при перевтіленні. Відьми, знаючи про це, повсюдно намагалися знищити цю рослину. Люди, які володіли тирличем, зберігали його, як найвищий скарб [6, с.211]. *Хміль сухий* – символ родючості, молодого буяння [6, с.212]. Тобто за допомогою цієї рослини дівчата могли приворожити до себе парубка, тобто захмелити коханням, так само і героїня роману парторгова дочка Леся хотіла приворожити лейтенанта Петра.

У романі функціонує міфогерготонім *шабаш*: «*Розбійницька ніч, зачарована ніч. І саме такої ночі у небі над ставком з'являються дві постаті. Так, саме у небі, бо видно було, як злітали вони з різних боків, повільно, наче не одразу наважуючись піднятися у повітря. Ось вони трохи наблизились одна до одної, і стало помітно на тлі місяця, що це жінки, які сидять верхи на мітлах, – саме так, як малюють, бува, відьом*» [2, с. 94]. Є таке повір'я – всі жінки за природою своєю ангели, але якщо їм обламали крила, вони літають на мітлі. Хазяйка дому, в якому жили збирачі фолькору Микола Пилипович і Петро, яскраво продемонструвала як можна перетворитись на відьму за допомогою чудодійної мазі: «*обмастивши себе, не залишивши жодного шматочка тіла, якого б не торкнулася «косметика»*» [2, с. 100]. У віруваннях українців *купальська ніч* – особлива. Цієї ночі відьми злітаються на шабаш – на Лису гору. У романі «Приворотне зілля» саме на Купала відбувається найцікавіше дійство серед місцевих жінок, які в цю ніч перетворюються на відьом і злітаються в ліс: «*Над землею розкривала свої крила купальська ніч*» [2, с. 98]. Зірвана там тирлич-трава має особливі приворотні властивості в цю ніч.

Іменування космічного простору, користуючись усталеною термінологією, можна умовно розподілити на: космоніми – назви об'ємних космічних об'єктів; астроніми – назви одиничних об'єктів (планет, комет, зірок); зодіоніми – власна назва зодіакальних сузір'їв; констелоніми – власна назва не зодіакальних сузір'їв; галактоніми – власна назва галактики та її частин; планетоніми – власна назва будь-якого природного об'єкта на будь-якій планеті тощо [7, с. 25-26].

У збірці «Зоряний вуйко» в онімному просторі більшу кількість займають космоніми. Роглянемо космоіменування *центаврянин* Мустафа. Сема Центавр (Кентавр, Хірон) – у давньогрецькій міфології означає дикі смертні істоти з головою і торсом людини на тілі коня, мешканці гір і лісових хащ, супроводжують Діоніса і відрізняються буйною вдачею і нестриманістю. Кентаври спочатку були втіленням гірських річок і бурхливих потоків. Це одне з найпівденніших сузір'їв, відомих у давнину. Етимологічне значення міфоніма Кентавр – Хірон (за грецькою міфологією) – син Кроноса і Океаніди Філіри (Аполлодор). Хірон народився напівконе-напівлюдиною, оскільки Кронос, якого застукала в любовному союзі з Філірою дружина Рея, прийняв вигляд коня (Аполлоній Родоський). Належачи до Кентаврів, Хірон вирізнявся, проте, абсолютно іншими властивостями, ніж його дикі побратими. Тоді як останні були гірськими і лісовими божествами, втілюючи дику природу північної Греції, Хірон почитався як мудра істота, якій особливо добро відомі цілющі трави і прийоми виховання. Отже, герой оповідання Братів Капранових Мустафа теж

має неординарну зовнішність, що свідчить про те, що ця істота вигадана, міфічна: *«Так, порівняно зі мною тепер навіть Мустафа зі своїми трьома очима виглядав красенем»* [3, с. 124]. І планета його теж носить назву *Центаврія*, тобто виступає міфокосмонімом.

Ще одним незвичним найменуванням є космонім *андромедянин*. Ми вважаємо, що він функціонує в тому значенні, що й інопланетянин, тобто – розумний представник інопланетного, позаземного життя, незвичайна людина, яка відрізняється від інших поведінкою, манерами, зовнішністю: *«Найбільш годящим для справи мені здався сусідній андромедянин, в його очах горіла галактична жаждоба до грошей...»* [3, с. 44]. До незвичних космічних істот належать *спрути* – морська тварина класу головоногих моллюсків, що має лантухоподібне тіло та вісім ніг-щупальців; восьминіг. Але в даному випадку ці істоти не живуть у морі як це би мало бути, а існують на космічній планеті: *«Він міцно вхопився за гладеньку підлогу і слідом виповзло все тіло великого, завбільшки з мене, спрута»* [3, с. 57].

Варто виділити ще деякі міфокосмоніми: *УГС* – тобто Українська Галактична Служба; *Шлях Макогона* та *Шлях Рогача*. *Українська Галактична служба* – це група людей, які можуть подорожувати країнами, планетами та під різноманітними легендами, виказати їх може одна особливість – надзвичайна любов до сала: *«Задивившись на майбутню суперницю, я забув просту істину – агент Української Галактичної Служби має зливатися з натовпом...»* [3, с. 126]. Тому, ми цілком справедливо можемо прирівняти людей цієї служби до інопланетянинів тому, що їхня поведінка, секретність операцій на асоціативному рівні є подібними. Як міфопоетичні предмети зброї української жінки виступають макогін та рогач. Ми знаємо, що це предмети побуту, які є у кожної української господині, але тут уже впливає вторинне значення і ці предмети послугували назві Галактики *Шлях Макогона* та *Рогача*, що утворюють переносне значення уже в нашій уяві і виступають в ролі міфокосмонімів: *«Цікаво тільки, навіщо при такому вмінні Шлях Рогача, а тим більше Шлях Макогона?»* [3, с.125]. Найменування Макогона та Рогача як Шляху Брати Капранові запозичили з назви галактики Чумацький Шлях, назва якого утворилась від виду діяльності (тобто чумакування), що згідно з легендою *чумаки* їздили до Криму по сіль, орієнтуючись вночі на світлу смугу на небі.

Лексична номінація *місяць*, *сонце* мають дуалістичну природу, тобто залежно від значення може уживатися то як власна, то як загальна назва: Місяць – місяць, Сонце – сонце. У центрі уваги народу були Сонце, Місяць, Зоря. Саме ці астроніми відтворюють світоглядні особливості українського народу. Головним небесним світилом є *Сонце*. Сонце – найближча до Землі зоря, центральне тіло планетної системи. Сонце – це символ Всевидячого божества; Вищої космічної сили; центр буття та інтуїтивного знання; осяяння; слави; величі; правосуддя [5, с. 112]. Разом з місяцем сонце символізує чоловічий та жіночий початки. У різних міфологіях їм притаманні різні ролі. Іноді сонце може асоціюватися з образом батька, а місяць – з образом матері. Його називали оком божим, пояснюючи цим всевидючість Бога, велетенською іскрою, яка світить за божим велінням. У язичницьку епоху слов'яни обожнювали Сонце в образі Дажбога, Сварога, Хорса [5, с. 122]. Були також символи сонця в образах Ярила (бог весняного сонця), Купала (бог літнього сонця). У християнській традиції символічне значення сонця дуже різноманітне. Захід та затемнення сонця означають гнів Божий, праведне покарання, біду, скорботу, страждання. Сонячне світло символізує щастя, відкриття, виявлення, відплату та праведну кару. Сонце – символ слова Божого: *«Ми розлучилися, коли сонце своїм краєм торкалося води»* [3, с. 63]. Другим важливим небесним світилом є *Місяць*. Місяць – найближче до Землі небесне

тіло, супутник Землі, що світить відображеним сонячним світлом. Місяць – символ Матері-Богині, Цариці Небесної; циклічного ритму; вічності; постійного оновлення; духовного аспекту світла в пільмі; козака; батька [5, с. 82]. Місяць є символом циклічного ритму часу, а його фази символізують безсмертя, постійне оновлення. Та обставина, що Місяць добре видимий саме вночі, себто доби, коли, за повір'ям стародавніх людей, активізується нечиста сила, і те, що для первісної й стародавньої людини вигляд Місяця був дещо таємничим, породжувало чимало ілюзій, міфів і легенд. Однією з них є те, що саме у повний місяць злітаються відьми на свій шабаш. Тому порівняння світила із закличним символом, на нашу думку, є доречним та міфологічно вмотивованим: *«На небі, так само далеко, як і з землі, плив круглий млинець Місяця... «Супутник», – промайнуло у хлопця в голові...»* [3, с. 101].

Серед інших оповідань збірки «Зоряний вуйко», в яких ставляться важливі для нашої країни загальнолюдські проблеми і порушуються питання екологічної та морально-етичної небезпеки приваблює оповідання «Люб'язна Солоха». Зауважимо, що дослідники творчості Капранових уже акцентували алюзії з української літератури та фольклору, якими повняються вищезгадані «дорослі» твори прозаїків [1, с. 8]. *Мамай* є героєм оповідання, яке дало назву книзі «Зоряний вуйко». Але в цьому оповіданні *Мамай* вже «відійшов від справ і заспокоївся» [3, с. 126]. До нього, як це є в традиції світової і національної пригодницької літератури, служби безпеки звертаються в особливо складних випадках. Відповідно, що таке поцінування досвіду і здібностей *Мамаю* до вподоби. *«Не прожити Україні без Мамаю»*, – констатує герой, отримавши надскладну пропозицію знайти зниклого бізнесмена – одного з лідерів Галактичного Українського Конгресу. До речі, історичність *Мамаю* автори підкреслюють і згадкою про безпекову роботу старшого товариша *Мамаю Сагайдачного* [3, с. 138] та розум-хитрість *Мазепи* й підступність *Ігнасіо-Лойоли* [3, с. 140]. Відразу зауважимо, що звернення до подібних образів у літературі для підлітків нагадує про вивчення з історії України кінця XVII – поч. XVIII ст. та з української літератури.

В оповіданні «Люб'язна Солоха» супергерої *Мамай* ще на злеті своєї кар'єри в Українській Галактичній Службі. Він – практикант в Українській Галактичній Службі, а його шеф – агент першого класу *Лях*. Теж маємо історичні паралелі до українського козацтва, харизматичні ватажки якого в XVII ст. починали із військової виучки в армії Речі Посполитої. «Непереможна Солоха», вона ж – *Соломинка* (від Соломії) вже з перших сторінок оповідання постає розумнішою і сильнішою за друзів *Мамаю* – *Ляха* і *Мустафи*. Адже вони, як і *Мамай*, все ще носять у собі рудименти патріархальних поглядів. Така чоловіча упередженість призводить їх, у тому числі *Мамаю*, до прорахунків у заделегідь розпланованих діях. Зокрема, під час спектаклю «Напад на дівчину» *Соломія* шокувала хлопців, які перетнули їй шлях на темній вулиці, неординарною поведінкою: *«Вона, здається, не зрозуміла, що треба лякатися. Інша б уже рюмсала, бо хлопці перекрили їй шлях до відступу. А ця тільки переводила погляд з одного до іншого»* [3, с. 167].

Безперечно, це далеко не всі нюанси, які вибудовують Брати Капранові у контексті роману, демонструючи усі конотативні можливості онімів, і амплітуда цих варіацій надто велика, адже прозовий світ митців насичений багатющою культурологічною інформацією. Інформативна вагомість онімів дозволяє авторам зробити твір семантично насиченим. Індивідуально-авторська специфіка використання різних компонентів онімного простору творів Братів Капранових проявляється, на нашу думку, у значній глибині й певній прихованості, витонченості онімного письма митців. Дослідження міфокосмонімів як мовного аспекту ідіостилю Братів Капранових дає

можливість побачити всю глибину неповторності авторської індивідуальності, представлені у вербально-естетичній картині світу, оцінити їх внесок у творення особливостей фантастичних творів. Для письменників-фантастів вербальний спосіб відображення дійсності відзначається оригінальністю, адже у їхніх творах відтворено вигадану дійсність, що є показником світовідчуття автора, його ціннісних орієнтирів.

Отже, здійснений аналіз функцій та семантичного навантаження онімів представлених у творчості Братів Капранових, дає змогу стверджувати, що власні назви є органічною складовою ідіостилю письменників, одним із вагомих засобів творення образу, поглибленого розуміння концепції художнього твору, авторського задуму.

Література

1. Береза І. Ю. Українська відьма: від Гоголя до Капранових / І. Ю. Береза // Література та культура Полісся. – Вип. 53. Гоголь і український культурний контекст. – Ніжин, 2009. – С. 54-61.
2. Брати Капранови. Приворотне зілля / Брати Капранови. – К.: Зелений пес, 2004. – 288 с.
3. Брати Капранови. Зоряний вуйко / Брати Капранови. – К.: Зелений пес, 2009. – 392 с.
4. Бучко Д. Г. Словник української ономастичної термінології / Д. Г. Бучко, Н. В. Ткачова. – Харків : Ранок-НТ, 2012. – 256 с.
5. Войтович В. М. Українська міфологія / В. М. Войтович. – К.: Либідь, 2012. – 681 с.
6. Лук'яненко Д. В. Народнознавча домінанта романів Братів Капранових / Д. В. Лук'яненко // Науковий вісник Миколаївського державного університету. Філологічні науки. – Вип. 22. – Миколаїв, 2009. – С. 210-215.
7. Суперанская А. В. Общая теория имени собственного / А. В. Суперанская. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2009. – 368 с.

References

1. Bereza, I. J. (2009), «*Ukrainian witch from Gogol to Kapranovy*» [Ukrai'ns'ka vid'ma: vid Gogolja do Kapranovyh], *Literatura ta kul'tura Polissja*, Nizhin, No. 53, pp. 54-61.
2. Brothers Kapranovs, (2004), *Philtre [Pryvorotne zillja]*, Green dog, Kiev, 288 p.
3. Brothers Kapranovs, (2009), *Star uncle [Zorjanyj vujko]*, Green dog, Kiev, 392 p.
4. Buchko, D. G., Tkacheva, N. V. (2012), *Dictionary Ukrainian onomastic terminology [Slovnyk ukrai'ns'koi' onomastychnoi' terminologii]*, Morning-NT, Kharkov, 256 p.
5. Voytovych, V. M. (2012), *Ukrainian mythology [Ukrai'ns'ka mifologija]*, Lybid, Kiev, 681 p.
6. Lukyanenko, D.V. (2009), «*Ethnology dominant novels Brothers Kapranovy*» [«Narodoznavcha dominanta romaniv Brativ Kapranovyh»], *Naukovyj visnyk Mykolai'vs'kogo derzhavnogo universytetu*, Mykolayiv, No.22, pp. 210-215.
7. Superanskaja, A. V. (2009), *General Theory of Personal Names [Obshhaja teorija imeni sobstvennogo]*, Book home "LYBROKOM", Moscow, 368 p.

Т. И. Крупенёва,
*ГУ «Южноукраинский национальный
педагогический университет имени К. Д. Ушинского»,
кафедра украинской филологии и МОПД*

ОСОБЕННОСТИ ОНОМАСТИКОНА ПРОИЗВЕДЕНИЙ БРАТЬЕВ КАПРАНОВЫХ

В статье проанализированы особенности функционирования и стилистическая роль онимов в научно-фантастических произведениях братьев Капрановых, описана их роль в построении художественного произведения. Отмечено, что собственные имена являются органической составляющей идиостиля писателей, одним из весомых средств создания образа, углубленного понимания концепции художественного произведения.

Ключевые слова: имя собственное, мифоним, мифокосмоним, антропоним, ономастическое пространство.

T. I. Krupenova,
*South Ukrainian National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky,
Ukrainian Philology and MTPD Department*

THE ONOMASTICON PECULIARITIES OF BROTHERS KAPRANOV'S WORKS

The article analyzes the stylistic features of the onyms in the Brothers Kapranovs' science fictional works, highlights their role in the literary text. The purpose of our research is to make functional and stylistic analysis of the onyms in the Brothers Kapranovs' postmodern literature. The subject matter of the research is the artistic discourse of the Brothers Kapranovs', the scope of the research is the different types of the onymic components, creating a certain onymic space of a literary work. It has been proved that proper names informative importance allow the authors to make the literary text semantically rich. Individual authors' specificity of the various onymic components use shows, in our opinion, great depth and a certain secrecy, sophistication of the authors' onymic writing. In the studied works the mythonyms are mostly used that is characteristic of science fiction, but also real names and family names that point out the heroic past of our people, are used. It has been stated that proper names are an integral part the writers' individual style, one of the important means of imagery creating.

Key words: onym, mythonym, mythocosmonym, anthroponym, onymic space.